

פקס-עיתון

מו"פ צפון

ספטמבר 2013

גיליון מספר 212

לרעות את הנולד

רעיה מפוצלת לעומת רעיה נמשכת בא לידי ביטוי בלחץ הרעיה החזק לא רק בבעלי החיים אלא גם בביומסה העשבונית. סיכום 19 שנות מעקב מראה כי בלחץ רעיה של 9 דונם לפרה פיצול החלקה לשניים תרם לייצור ביומסה גבוהה יותר, בעיקר בשיא עונת הצימוח (באפריל) ובא לידי ביטוי בתוספת ממוצעת של כ- 70 ק"ג ח"י לדונם ביחס לרעיה נמשכת בלחץ דומה. יתרון זה נמצא במידה קטנה יותר גם בהמשך עונת הרעיה. כן נמצא כי עם השנים צומח המרעה שובש במידה מסוימת בחלקות בהן לחץ הרעיה גבוה. אך בעיקר, ההשפעה לרעה הייתה ניכרת בממשק של רעיה מוקדמת עם לחץ רעיה חזק מאד. במשטר רעיה זה נמצאה עליה בשיעור הכיסוי של הקוצים החד-שנתיים והמצליבים. אך בחלקות בהן התקיים ממשק רעיה זה נמצא פיצוי מסוים באיכות הצומח עם העלייה בריכוז החלבון ושעור הנעכלות של הצומח (1).

יתכן ותוצאות צמחיות אלו, המצביעות על יתרון תחת ממשק של רעיה מחזורית היא הסיבה ליתרון שנמצא גם בביצועי הפרות בממשק רעיה זה. אך בשלב זה עדיין מוקדם לקשור קשר זה בצורה ודאית. לגבי מאזן הנוטריינטים בקרקע, תוצאות ראשוניות המוצגות בדו"ח זה מצביעות על כך שתחת רעיה בתנאים המוזכרים, ישנה הוצאה של זרחן וחנקן משטח המרעה והעברתו לאזורי הריכוז של הבקר. ההנחה הראשונית היא, כי פיצול הצומח ע"י בע"ח בשטח המרעה ופיזורו הלא הומוגני בצורת גללים בחלקה הוא הגורם המרכזי לכך. בדיקת תוצאות הפיזור המרחבי של בעלי החיים במרעה כרי דשא הצביעו על כך כי בחלק ניכר מזמן שוהות הפרות באזור הצל, המים והמזון המוגש ולשם כנראה חלק גדול מנוטריאנטים אלו מועבר.

חוקרים: זלמן הנקין, אריה ברוש, יאן לנדאו, יוג'ין אונגר ואבי פרבולוצקי, פנחס פיין, מרסלו שטרנברג, עמית דולב

המרעה הטבעי המפותח והמוסדר בצפון הארץ מנוצל בעיקר ע"י עדרי הבקר לבשר. לענף זה יתרונות משמעותיים בשטחים הפתוחים בגליל ובגולן, בעיקר באותם שטחים המאופיינים בצומח עשבוני עשיר.

הרעיה בשטחים הפתוחים מהווה מקור לייצור בשר ופרנסה ובו בזמן אמצעי לשמירה על השטח והנוף. מטרת העל של המחקר היא ליעל את השימוש במשאבי המרעה העשבוני ליצור בשר איכותי, תוך שימור צומח המרעה וקידום ערכי הנוף והסביבה.

היעדים הספציפיים של המחקר הם: 1. שיפור יעילות ניצול המרעה והזנת העדר בהקשר מערכתי כולל של ממשק הרעיה וההזנה וביצועי העדר. 2. לימוד השפעת צורת הממשק על ביצועי הפרות. 3. לימוד השפעות ממשק הרעיה (מוקדמת ומאוחרת) על הרכב, כמות ואיכות הצומח במרעה.

המחקר בשדה מבוצע בחוות כרי דשא "עדר הניסוי" מונה כ-190 פרות קבועות המחולקות בין 8 קבוצות על שטח כולל של כ- 2,500 דונם. שאר הפרות (כ- 400) מחולקות בשטח בעדרים שונים הנמצאים במעקב מסודר במסגרת של ניסויי שדה אחרים.

בחינת השפעות ממשקי הרעיה השונים על ביצועי הבקר מראה כי ישנו יתרון לרעיה מפוצלת על פני רעיה נמשכת כאשר לחץ הרעיה גבוה (9 דונם לפרה). תוצאה זו אינה חופפת ממצאים קודמים מעבודות שונות בעולם בהם לא נמצא יתרון לרעיה מחזורית. בכל מקרה, התוצאות המוצגות בנושא ביצועי הבקר מייצגות תשע שנים וזמן זה אינו מספיק על מנת להסיק מסקנות חד משמעיות בהקשר לביצועי בעלי החיים. אך יתרון לצורת ממשק של

רצועת החקלאות
ברדיו הגליל העליון
בימים א-ה בין
השעות 7:00 ל-8:00
בבוקר.
FM105.3

עורך ראשי

דר' דוד כהן

עריכה ועיצוב

זמיר עשור מערכת

אלקנה בן ישר, מנשה
כהן, שלומי כפיר,
איריס אדרי.

כתובת המערכת

בית מיג"ל, א.ת. דרומי
קרית שמונה

מרכז מידע:

mop-zafon.org.il

דואר אלקטרוני

iris@migal.co.il

